

Vilniaus miesto savivaldybė
Vilnius City Municipality
www.vilnius.lt

Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra
Vilnius Old Town Renewal Agency

Stiklių g. 4, LT-01131 Vilnius
tel. +370 5 212 2535, tel. +370 5 212 7723
faksas/fax +370 5 262 9646
otra@takas.lt, www.vsa.lt

URBACT yra Europos keitimosi patirtimi ir mokymo programa skatinanti darnią urbanistinę plėtrą. Ji sutelkia miestus dirbti kartu, kuriant sprendimus urbanistiniams iššūkiams, iš naujo įtvirtinant pagrindinį miestų vaidmenį vis didesnių ir sudėtingesnių visuomenės poreikių įgyvendinime. Ji padeda išvystyti naujus, nuoseklius ir pragmatiškus sprendimus, kurie apjungia ekonominius, socialinius ir aplinkos aspektus. Jos dėka miestai dalinasi pažangia praktika bei patirtimi su visais profesionalais dirbančiais urbanistinės politikos srityje visoje Europoje. URBACT dalyvauja 181 miestas, 29 šalys bei 5000 aktyvių dalyvių. URBACT dalinai finansuoja ERPF (ERDF) fondai ir šalys narės.

URBACT is a European exchange and learning pro-gramme promoting sustainable urban development. It enables cities to work together to develop solutions to major urban challenges, reaffirming the key role they play in facing increasingly complex societal challenges. It helps them to develop pragmatic so-lutions that are new and sustainable, and that integrate economic, social and environmental dimen-sions. It enables cities to share good practices and lessons learned with all professionals involved in urban policy throughout Europe. URBACT is 181 cities, 29 countries, and 5,000 active participants. URBACT is co-financed by the ERDF Funds and the Member States.

www.urbact.eu/hero

AN URBACT II PROJECT

HerO Paveldas kaip galimybė
Heritage as Opportunity

VILNIAUS SENAMIESČIO VALDYMO PLANO METMENYS LOCAL ACTION PLAN FOR VILNIUS OLD TOWN

2011

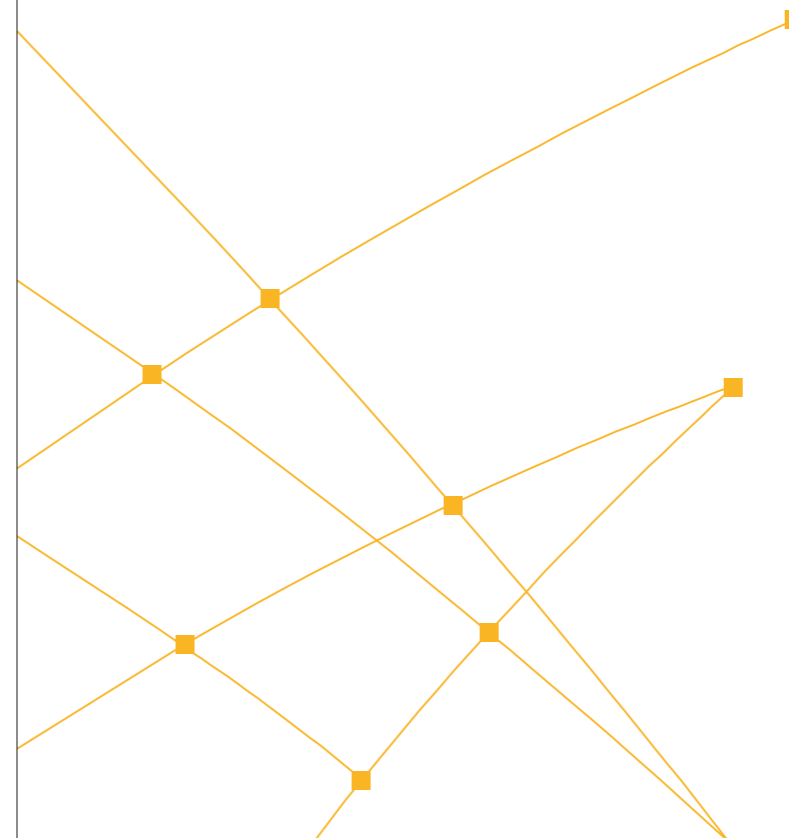
ISBN 978-9955-664-11-6

Jungiant miestus
Kuriant sėkmę
Connecting cities
Building successes

VILNIAUS SENAMIESČIO VALDYMO PLANO METMENYS
LOCAL ACTION PLAN FOR VILNIUS OLD TOWN

2011

TURINYS

PROJEKTAS HERO – „PAVELDAS KAIP GALIMYBĖ“	6
VILNIAUS SENAMIESTIS	10
PATIKSLINTOS VERTĖS PAŽYMOŠ PROJEKTAS	10
Santrauka	
Atitikimo Pasaulio paveldo sąrašo kriterijams patvirtinimas	
Vientisumo patvirtinimas	
Autentiškumo patvirtinimas	
VIETINIAI IŠŠŪKIAI (SITUACIJOS ANALIZĖ)	18
HERO PROJEKTO METU ATRINKTOS KULTŪROS PAVELDO INTEGRUOTO VALDYMO PLANO TEMOS	22
Kultūros paveldas	
Susisiekimo sistema	
Bendruomenės ugdymas	
Turizmas	
VILNIAUS SENAMIESČIO ATGAIVINIMO STRATEGIJOS IR JOS ĮGYVENDINIMO (VYKDOMŲ PROJEKTŲ) APŽVALGA	24
VILNIAUS SENAMIESČIO VALDYMO PLANO METMENYS	30
KULTŪROS PAVELDO INTEGRUOTO VALDYMO PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	30
1 TIKSLAS. Efektyviai ir tausojančiai naudojamas kultūros paveldo potencialas	
2 TIKSLAS. Darni miesto susisiekimo sistemos plėtra	
3 TIKSLAS. Bendruomenės ugdymas	
4 TIKSLAS. Efektyviai išnaudotas miesto turizmo potencialas ir padidėję turistų srautai	
PROJEKTO HERO METU SUPLANUOTAS SENAMIESČIO VALDYMO PLANO TURINYS (METMENYS)	34
TURINIO METMENYS	
PROJEKTO DARBO EIGA	34
1. VIETOS DARBO GRUPĖS ĮSTEIGIMAS	
2. ANALIZĖ	
3. VIETOS DARBO GRUPĖS SUSIRINKIMAI	
4. VALDYMO PLANO DERINIMAS SU LR KULTŪROS MINISTERIJOS RENGIAMU VILNIAUS SENAMIESČIO VALDYMO PLANU	
5. VALDYMO PLANO SUDERINIMAS SU VILNIAUS MIESTO 2010–2020 m. STRATEGINIŲ PLANŲ	
LENTELĖ. VILNIAUS SENAMIESČIO VALDYMO PLANO METMENYS	44
HERO PARTNERIŲ KONTAKTAI	54

CONTENT

PROJECT HERO – HERITAGE AS OPPORTUNITY	7
VILNIUS OLD TOWN	11
DRAFT RETROSPECTIVE STATEMENT OF OUTSTANDING UNIVERSAL VALUE	11
Brief synthesis	
Criteria for designation of Vilnius to the UNESCO World Heritage List	
Integrity	
Authenticity	
LOCAL CHALLENGES	21
FURTHER VILNIUS IS GOING TO FOCUS ON THE FOLLOWING ISSUES	23
Cultural heritage	
Communication system	
Community Development	
Tourism	
OVERVIEW OF EXPERIENCES AND GOOD-PRACTICE EXAMPLES	25
LOCAL ACTION PLAN FOR VILNIUS OLD TOWN	31
GOALS AND OBJECTIVES OF THE CULTURAL HERITAGE INTEGRATED MANAGEMENT PLAN	31
GOAL 1: Efficient and sustainable use of cultural heritage potential	
GOAL 2: Improvement of the communication system in the Old Town	
GOAL 3: Community development	
GOAL 4: Efficient use of the tourism potential and increased tourist flows	
CONTENT OF THE CULTURAL HERITAGE INTEGRATED MANAGEMENT PLAN SUGGESTED BY VILNIUS LSG OF THE PROJECT HERO	35
TABLE OF CONTENTS	
PROJECT ACTIVITIES	35
1. SET UP A LOCAL SUPPORT GROUP	
2. ANALYSIS	
3. REGULAR LSG MEETINGS	
4. CO-ORDINATION OF CHIMP WITH THE LITHUANIAN MINISTRY OF CULTURE	
5. CO-ORDINATION OF CHIMP WITH VILNIUS CITY STRATEGIC PLAN	
TABLE. LOCAL ACTION PLAN FOR VILNIUS OLD TOWN (DRAFT)	49
HERO PARTNERS' CONTACTS	54

PROJEKTAS HERO – „PAVELDAS KAIP GALIMYBĖ“

URBACT II PROGRAMOS TEMATINIS PROJEKTAS

ES programos URBACT II projektas „HerO – Paveldas kaip galimybė: darnios valdymo strategijos gyvybingam istoriniam miestovaizdžiui“ (toliau – projektas HerO) buvo įgyvendintas 2008–2011 metais. Projekto partneriai – Graco, Liublino, Liverpulio, Neapolio, Puatjė, Sighisoaros, Valetos ir Vilniaus miestų savivaldybės, vadovaujantis partneris – Regensburgo miesto savivaldybė. Projekte dalyvavo ir Europos istorinių miestų ir regionų asociacija. Bendradarbiavimo tikslas buvo aptarti bendras darnios istorinių miestų plėtros strategijas.

Pagrindinė projekto idėja – kultūros paveldą laikyti ne plėtros kliūtimi, bet plėtros galimybe, kuri papildoma socialiniais ir ekonominiais projektais.

HerO projektas yra puikus bendradarbiavimo tarp Europos miestų pavyzdys. 2009 m. parengtas HerO projekto partnerių geros praktikos

pavyzdžių rinkinys (anglų kalba), kuriame išanalizuota 18 pavyzdžių, susijusių su pagrindinėmis projekto temomis „Vizualinis integralumas“ ir „Integruotas atgaivinimo metodas“. Rinkinyje pateikti du Vilniaus miesto projektai: „Naujos plėtros poveikio vizualinei miesto istorinio centro visumai įvertinimas“ ir „Bendruomenės skatinimas ir įtraukimas į paveldo apsaugą ir atgaivinimą“. Parengtas HerO Strateginis dokumentas ir Politinės rekomendacijos „Kelias į sėkmę – naujas požiūris į istorinių miestų valdymą“, skirtos merams ir politikams – miestų tarybų nariams.

2010–2011 m. bendromis partnerių pastangomis parengtas HerO projekto vadovas „Kelias į sėkmę – integruotas istorinių miestų valdymas“, kuriame aiškiai ir išsamiai pristatyta projekto metodologija. „Šis vadovas – tai neabejotinai naudingas leidinys, kuris pasitarnaus Europos istorinių miestų vadybos specialistams.

PROJECT HERO – HERITAGE AS OPPORTUNITY

URBACT II THEMATIC NETWORK

The EU URBACT II project HerO (Heritage as Opportunity. Sustainable Management Strategies for Vital Historic Urban Landscapes) was implemented during the year 2008–2011. The partner cities Graz, Lublin, Liverpool, Naples, Poitiers, Sighisoara, Valletta and Vilnius worked closely together under the leadership of the City of Regensburg. The European Association of Historic Towns and Regions also took part in the project. The goal of the cooperation was the common elaboration of strategies for the sustainable development of historic cityscapes. The central idea of the HerO Project was to see cultural heritage not as a barrier, but as an opportunity for development through social and economic activities.

The HerO Project is an excellent example of the fruitful cooperation among European cities. In 2009, the HerO Good-Practice Compilation was prepared

which consisted of 18 case studies related to two main themes: ‘Protecting Visual Integrity’ and ‘Applying Integrated Revitalisation Approaches’. Vilnius presented two case studies: ‘Assessing Impacts of New Developments on the Visual Integrity of Historic Urban Fabric’ and ‘Community Sensitization and Engagement for Urban Conservation and Revitalisation’.

In 2010–2011, the main common result of the project work was prepared: the HerO Guidebook ‘The Road to Success – Integrated Management of Historic Towns’, where the methodology was described in an understandable and comprehensive way. Specifically for political decision makers and mayors, a HerO Policy Recommendations document entitled ‘The Road to Success – a New Approach to the Management of Historic Towns’ was developed.

Aušros Vartų gatvė / Aušros Vartų Street

Bendradarbiaudami su vietos darbo grupių nariais ir vadovujančiomis institucijomis, miestai partneriai parengė savo Vietos veiksmų planus, kuriuose nustatyti istorinių miestų kultūros paveldo išsaugojimo ir istorinių vietovių darnios plėtros tikslai ir uždaviniai, apibrėžtos temos ir sritys, sukurti konkretūs darbų planai. Vietos veiksmų planai gali būti naudojami kaip metmenys rengiant kultūros paveldo integruoto valdymo planus. Visų partnerių Vietos veiksmų planai buvo pristatyti baigiamosios projekto konferencijos Regensburge metu 2011 m. balandžio 12–15 d.

Vilniuje projektą vykdė VšĮ Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra drauge su įsteigta Vietos darbo grupe, susidedančia iš savivaldybės, valstybės institucijų, viešojo ir privataus sektoriaus atstovų. Vadovaujanti projekto institucija Lietuvoje – Finansų ministerija. Šiame buklete pristatomi Vilniaus darbo grupės rezultatai – Veiksmų plano Vilniaus senamiesčiui metmenys.

Projekto HerO metu parengta ir išleista medžiaga (anglų kalba):

- projekto pagrindimo studija, pristatanti partnerių miestus ir jų problemas bei iššūkius;
- partnerių geros praktikos pavyzdžių studija;
- strateginis dokumentas „Nepanaudotas kultūros paveldo potencialas“;
- politinės rekomendacijos „Kelias į sėkmę – naujas požiūris į istorinių miestų valdymą“;
- vadovas „Kelias į sėkmę – integruotas istorinių miestų valdymas“;
- partnerių vietos veiksmų planai.

Daugiau informacijos apie ES HerO projektą, visus projekto dokumentus bei leidinius galima rasti interneto puslapyje anglų kalba: www.urbact.eu/hero

Šv. Jono gatvė su barokine varpine
Šv. Jono Street with the Baroque bellry

In close cooperation with their associated Managing Authorities and with involvement of their local stakeholders, all HerO partner cities elaborated Local Action Plans which describe the cities' main challenges with regard to the safeguarding of the built cultural heritage and the sustainable development of their historic urban areas. The LAPs outline the cities' approaches to the elaboration of an Integrated Cultural Heritage Management Plan and include a list of concrete measures to be implemented in the upcoming years. All Local Action Plans were presented during the HerO Final Conference in Regensburg in April 2011.

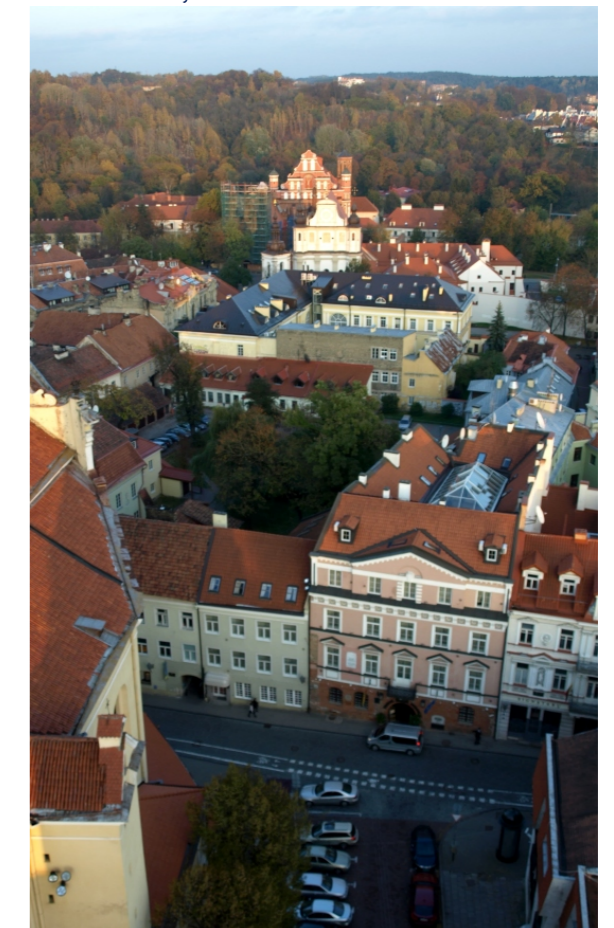
The Vilnius project part was implemented by the Vilnius Old Town Renewal Agency together with the Vilnius Local Support Group (LSG) which consisted of stakeholders from national and local administrations and from public and private companies. Associated Managing Authority was the Lithuanian Ministry of Finance. This booklet presents the outputs of partner Vilnius – the Local Action Plan for Vilnius Old Town.

Outputs of the HerO project:

- Baseline Study
- Good–Practice Compilation
- Strategy Paper ‘The Untapped Potential of Cultural Heritage’
- Policy Recommendations ‘The Road to Success – a New Approach to the Management of Historic Towns’
- Guidebook ‘The Road to Success – Integrated Management of Historic Towns’
- Partners’ Local Action Plans

All the information about the EU Project HerO as well as all the documents can be found on www.urbact.eu/hero

Vaizdas nuo Šv. Jonų bažnyčios varpinės
View from the bellry of the St. John's Church

VILNIAUS SENAMIESTIS

VILNIUS – LIETUVOS SOSTINĖ, IŠSIDĖSČIUSI NERIES IR VILNELĖS SANTAKOJE, KULTŪRINĖJE SANKRYŽOJE TARP ROMĖNIŠKOSIOS KATALIKYBĖS IR RYTITIŠKOS STAČIATIKYBĖS. EUROPOJE VILNIUS GARSĖJA RAUDONŲJŲ PLYTŲ GOTIKA BEI UNIKALIA BAROKO ARCHITEKTŪRA. 1994 M. LIETUVOS SOSTINĖS ISTORINIS CENTRAS ĮRAŠYTAS Į UNESCO PASAULIO GAMTOS IR KULTŪROS PAVELDO SĄRAŠĄ. VILNIAUS SENAMIESČIO PLOTAS YRA 351 HA.

VILNIUS OLD TOWN

VILNIUS IS A CAPITAL OF LITHUANIA, LOCATED AT THE CONFLUENCE OF THE NERIS AND VILNIA RIVERS, AT THE BORDERLAND BETWEEN ROMAN CATHOLIC AND EASTERN ORTHODOX CULTURES. VILNIUS OLD TOWN HAS BEEN A UNESCO WORLD HERITAGE SITE SINCE 1994. BESIDES, VILNIUS IS A STOP ON THE EUROPEAN ROUTES OF BRICK GOTHIC AND BAROQUE ARCHITECTURE. THE OLD TOWN COVERS AN AREA OF 351 HA WITH APPROXIMATELY 20,000 INHABITANTS AND 1,500 BUILDINGS.

PATIKSLINTOS VERTĖS PAŽYMOS PROJEKTAS

Ištrauka iš LR Kultūros paveldo departamento užsakymu rengto dokumento „Vilniaus senamiesčio – UNESCO Pasaulio paveldo vietovės – išskirtinės visuotinės vertės valdymas“ (projektas, 2011-01-05):

Vilniaus istorinis centras, Ref: 541

Įrašytas: 1994

Kriterijai: II, IV

Santrauka

Ledynmečio suformuotose aukštose kalvose ir jas supančiame Neris ir Vilnios upių santakos slėnyje jau Neolito laikais Vilnius gyvavo kaip gyvenvietė.

XIII a. Vilnius tapo Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės, XV a. didžiausios Europos valstybės, besitęsiančios nuo Baltijos iki Juodosios jūros, sostine – politiniu, mokslo ir kultūros centru.

Lietuviai drauge su kitomis LDK tautomis, jų kalba, religija ir kultūra formavo Vilniaus, kaip išskirtinio, Vakarų ir Rytų Europos veikmes vienijančio, daugiakultūrio miesto plėtrą. 1387 m. miestui suteikta miestų savivaldos (Magdeburgo) teisė. Nuo vėlyvųjų viduramžių įsigalėjusią katalikybę ir besiplėtojančią judaizmą papildė bizantiškosios krikščionybės atmainos bei islamą išpažįstanti bendruomenė ir materialiosios jų gyvenimo apraiškos. Vilnius visada buvo atviras jame klestėjusiai religinei, socialinei, ekonominei ir kultūrinei įvairovei. Ši įvairovė atsispindėjo toliausiai į Europos Rytus esančiuose savituose gotikos, renesanso ir baroko architektūros pavyzdžiuose.

DRAFT RETROSPECTIVE STATEMENT OF OUTSTANDING UNIVERSAL VALUE

Extracts from the ‘General Guidelines for Management System of the Outstanding Universal Value of Vilnius Historic Centre – a World Heritage site’ (Project 05 01 2011):

Vilnius Historic Centre, Ref: 541

Inscribed: 1994

Criteria: ii, iv

Brief synthesis

A Neolith settlement among and on the glacial hills in the valley around the confluence of two rivers, in the 13th c. Vilnius became a capital and a political, scientific and religious centre of the Grand

Duchy of Lithuania (GDL); in the 15th c. the largest country in Europe, stretching from the Baltic Sea in the North to the Black Sea in the South.

Together with Lithuanians, other nations of the GDL as well as their tongues, religions and cultures shaped the development of Vilnius: outstanding, multicultural and tolerant city, merging the influences of the West and the East. In 1387, the city was granted the Magdeburg Law. The Christianity, dominating since the Middle Ages, and the growing extent of Judaism were complemented by the Byzantine and the Protestant forms of Christianity also Islamic communities, and the material manifestations of all these religions and confessions. The identity of Vilnius has always been open to influences enhancing the social,

Vidurio Europos meistrai XV a. sudėtinga mūro technika Vilniuje pastatė Šv. Onos bažnyčią, XVI–XVII a. čia dirbo italų renesanso architektai, baroko meistrai Matteo Castello, Constante Tencalla, Giovanni Pietro Perti ir Giovanni Maria Galli. XVIII a. susiformavo Vilniaus baroko mokykla. Ryškiausias jos atstovas – iš Vokietijos kilęs architektas Johann Christoph Glaubitz, dirbęs katalikų bažnyčiose, liuteronų kirkėse ir žydų sinagogose. Jo kūrybos pėdsakų aptinkame didelėje LDK dalyje. Vėliau suklestėjo savitas klasicizmas, lietuvių architekto Lauryno Stuokos-Gucevičiaus išpuoselėtas Vilniaus Katedroje ir Rotušėje, bei architektų Martyno Knakfuso, Vasilijaus Stasovo, Tadeušo Rostvorovskio, Vaclavo Michnevičiaus, Michailo Prozorovo kūriniuose, išlikusiuose iki mūsų dienų. Dabartinis miesto pavidalas išlaikė autentiškus bruožus ir liudija audringą miesto ir valstybės istoriją, jų politinę, ekonominę bei kultūrinę evoliuciją.

Vilnius, kaip miestas ir reiškinys, suvaidino svarbų vaidmenį kultūrinėje lietuvių ir kitų miesto ir regiono tautų plėtroje, įspaudė neišdylantį pėdsaką jidiš kalbančių žydų litvakų, gudų, lenkų, rusų, Lietuvos totorių ir karaimų kultūrose.

Šv. Onos ir Šv. Pranciškaus Asyžiečio (Bernardinu) bažnyčios / St. Anne's and St. Francis from Assisi (Bernardine) Churches

Stiklių gatvė / Stiklių Street

Atitikimo Pasaulio paveldo sąrašo kriterijams patvirtinimas

(ii) Vilnius yra išskirtinis viduramžiais susiformavęs miestas, kelis šimtmečius žymiai įtakojęs didelės Rytų Europos dalies savimonės, mokslo, kultūros bei architektūros plėtrą.

(iv) Istorinio miesto kraštovaizdyje išsaugota turtinga pastatų įvairovė yra ypatinga Centrinės Europos miesto, organiškai išsivysčiusio Rytų Europos regione per daugiau kaip penkis šimtmečius, iliustracija.

economic and cultural activities of the thriving communities. These influences materialised in the works of Gothic, Renaissance and Baroque, placed furthest eastward in Europe.

After Central European masters who in the 15th c. created St. Anne's Church in elaborate red brick technique, the Italian Renaissance architects of the 16th – 17th c.c., and the masters of Baroque Matteo Castello, Constante Tencalla, Giovanni Pietro Perti and Giovanni Maria Galli, in the 18th c. there has developed a School of Vilnius Baroque, which excelled in the work of the German architect Johann Christoph Glaubitz, who worked in Catholic and Lutheran churches and Jewish synagogues, leaving an imprint in the large area of the GDL. This School was succeeded by distinct Classicism, nurtured by a Lithuanian architect Laurynas Gucevičius in the latest Cathedral of Vilnius and the Town Hall, and in the surviving work of architects Martin Knakfuss, Vasiliy Stasov, Tadeusz Rostworowski, Waclaw Michnevicz, Mikhail Prozorov. The current form of the city retains its authentic qualities in the material attributes and continuous processes, traditions of the arts and life witnessing often stormy history of the city and the country and their political, economic and cultural evolution throughout the centuries.

Vilnius as a city and a phenomenon played an important role in the development of the Lithuanian and other nations of the city and its region, thus leaving an eternal imprint on the cultures of the Yiddish speaking Litvak Jews, the White Russians, Poles, Russians, Lithuanian Tatars and the Karaim.

Vaizdas nuo apžvalgos aikštelės Subačiaus gatvėje
View from the viewpoint at Subačiaus Street

Criteria for designation of Vilnius to the UNESCO World Heritage List

Criterion ii: Vilnius is an outstanding example of a medieval foundation which exercised a profound influence on architectural and cultural developments in a wide area of Eastern Europe over several centuries.

Criterion iv: the townscape and rich diversity of buildings that it preserves, Vilnius is an exceptional illustration of a central European town which evolved organically over a period of five centuries.

Pilies gatvė / Pilies Street

Katedra / The Cathedral

Vientisumo patvirtinimas

Dar viduramžiais Vilnius susiformavo pagal radialinį miesto planą. Toks jis ir išliko. Jo erdvėse atsispindi šimtmečiais besikeitusių stilių ir politinių bei stichinių įvykių sąlygota miesto evoliucija. Miestas tebeturi daug išskirtinai vertingų, vientisumu pasižyminčių, objektų: XVI a. Universiteto ansamblį, miesto Rotušę su aikšte, beveik visų konfesijų šventoves, ir daug įvairių stilių istorinių visuomeninių, komercinių bei gyvenamųjų pastatų. Beveik nėra miesto istorinio audinio spragų. Tik kelios vietos liudija okupacijų ir karų atneštą žalą: po Abiejų Tautų respublikos paskutinio padalijimo (1795 m.) nurykusių Žemutinės pilies pastatų pamatus uždengė Katedros aikštė, po Antrojo Pasaulinio karo nugriautos Didžiosios Sinagogos vieta ir greta mėginto formuoti, bet neužbaigto plataus bulvaro fragmentas Vokiečių gatvėje, taip pat jau vėliau po šio karo nugriautų pastatų vietose įrengti skverai arba antroje XX a. pusėje pastatyti į kontekstą įsiliejantys modernios architektūros pastatai.

Gotikinis fragmentas Vokiečių gatvės pastato fasade
Gothic fragment on building facade at Vokiečių Street

Išnyko ir pasikeitė miesto bruožai, bet jie užfiksuoti istoriniuose šaltiniuose, nuoseklių archeologinių bei istorinių tyrinėjimų medžiagoje, vaizduojamuosiuose ir taikomuosiuose menuose, teatro ir muzikos, svečių aptarnavimo tradicijose. Keičiantis socialinėms ir ekonominėms reikmėms, pasikeitė daugelio miesto erdvių bei pastatų paskirtis bei veikla, tačiau apibūdinta išskirtinė universali vertė tebėra lengvai atpažįstama. Miestas išlaikė savo politinę paskirtį ir ekonominę bei kultūrinę svarbą valstybėje ir regione, o jo vaizdas puikiai atspindi sudėtingą istoriją.

Dominikonų gatvė / Dominikonų Street

Integrity

The radial street pattern in the Old Town remains since the Middle Ages. Its spatial structure reflects the evolution driven by the changes in styles and political and natural calamities. The site retains the vast majority of the attributes of integrity needed to confirm the outstanding universal value: a University ensemble of the 16th c., a Town Hall with a square, the temples of all confessions, filling the street pattern without any significant gaps. Just a few places mark the damages of the occupations and wars: the Cathedral square covering the foundations of the Lower Castle, demolished after the last, 3rd separation of the Commonwealth of the Two Nations in 1795, the empty place of the Great Synagogue, demolished after WWII, and the nearby attempted fragment of a broad avenue on the side of Vokiečių Street (Deutsche gasse), and some squares or modern buildings built in the places of the demolitions of the same period.

Vilniaus universiteto Didysis kiemas
The Grand Courtyard of Vilnius University

Those features gone and changed remain in the sources of history, diligent archaeological and historical research reports, fine and applied arts, living traditions of music, theatre and hospitality. Some spaces, uses and activities have naturally changed with developing social and economic needs, yet the formulated outstanding universal value is readily recognisable. The City has retained its political role and economic and cultural importance in the country and the region, and its current shape represents its complex history excellently.

Dangun įžengimo (Misionierių) bažnyčia / Church of Ascension (Missionaries)

Autentiškumo patvirtinimas

Vilniaus kraštovaizdis, pastatų išvaizda, medžiagos yra nepakitę, autentiški. Daugelyje pastatų išliko įvairių laikmečių medžiaginių sluoksnių, nes, įsiviraujant naujiems stiliams, pastatai buvo perstatomi išlaikant ankstesnius pastatų fragmentus. Nuo gaisrų, karų, ypač Antrojo pasaulinio, nukentėję pastatai buvo rekonstruoti tiems laikotarpiams būdingais techniniais sprendimais, o tradiciniai restauravimo būdai naudoti tik svarbiausiuose paminkliniuose pastatuose ir charakteringose detalėse. Autentiški požymiai išliko posesijų sąrangoje, pastatų planinėje erdvinėje sandaroje ir konstrukcijose, būdinguose vidaus apdailos ir įrangos elementuose, išoriniuose sienų paviršiuose, įvairioje pastatų puošyboje, duryse, languose ir stoguose, gatvių ir aikščių dangose, inžinerinės bei transporto infrastruktūros detalėse, drauge su išsaugotu nematerialiu paveldu: menais ir tradicijomis, liudijančiose dažnai buvusią audringą miesto ir valstybės istoriją ir jo politinę, ekonominę bei kultūrinę evoliuciją šimtmečių tėkmėje.

Literatų gatvė / Literatų street

Viduramžių gynybinė siena ir Aušros vartai
Medieval defensive wall and the Gate of Dawn

Kiemas Pilies gatvėje / Yard at Pilies Street

Šv. Kazimiero bažnyčia ir kiti Rotušės aikštės pastatai
St. Casimir's Church and other Town Hall Square buildings

Authenticity

The spatial pattern of the city in the natural frame and a vast majority of the buildings filling the pattern remain authentic in their shape, materials, and building technique. Many of the buildings retain material layers from several periods, as, with introduction of new styles, the buildings have been rebuilt, incorporating the old buildings into the new ones. Those buildings that survived the wars and fires, and notably after WWII were reconstructed by technical solutions typical to that time, whilst the traditional methods of restoration were used only for the monuments and the outstanding details. On the whole, the authentic attributes remain in the pattern of plots, structure and internal spatial arrangements of the buildings, distinctive elements of internal decorations and equipment, surfaces of the external walls and various decorations of the facades, doors, windows, and roofs, pavements of the streets and squares, and details of the engineering and transport infrastructure, along with the surviving intangible heritage: arts and traditions.

VIETINIAI IŠŠŪKIAI (SITUACIJOS ANALIZĖ)

1990 m. Vilniaus senamiestis buvo gana apleistas, labai nusidėvėjusi inžinerinė infrastruktūra. Gyvenimo sąlygos senamiestyje buvo žymiai prastesnės nei kitose miesto dalyse. 1996 m. patvirtinta Vilniaus senamiesčio atgaivinimo strategija, o 1998 m. prasidėjo Vilniaus senamiesčio atgaivinimo programos įgyvendinimas.

1998–2003 m. pirmuoju senamiesčio atgaivinimo etapu senamiestis tapo patrauklia vieta investuotojams ir labiau pasiturintiems miestiečiams. Dėl sparčių ekonominių pokyčių pasikeitė Senamiesčio pastatų funkcijos – padaugėjo parduotuvių, restoranų, viešbučių, taip pat sumažėjo gyvenamųjų patalpų plotas. Šiandien senamiestis yra gyvybinga ir patraukli miesto dalis, tačiau jame išliko ir apleistų pastatų.

HerO projekto metu buvo nagrinėti šie Vilniaus senamiesčio integruoto valdymo iššūkiai:

- aukštybinių pastatų plėtra šalia senamiesčio, buvusių istorinių priemiesčių teritorijose;
- nauja, ne visada atitinkanti istorinio kraštovaizdžio charakterį, statyba istorinėje aplinkoje;

Vaizdas iš Katedros aikštės / View from the Cathedral Square

- istorinių pastatų ir jų aplinkos nepakankama priežiūra (dėl finansavimo ir žinių apie restauravimą bei priežiūrą trūkumo);
- nusidėvėjusi inžinerinė infrastruktūra (kanalizacija, lietaus vandens drenažas, elektros tiekimas);
- finansinio skatinimo mechanizmų netobulumas ir trūkumai;
- privačių iniciatyvų, kaip atgaivinti ir prižiūrėti istorinius pastatus ir jų aplinką, skatinimas.

HerO projekto metu buvo nagrinėti tokie pagrindiniai iššūkiai dėl integruoto atgaivinimo (norint subalansuoti ir pritaikyti įvairias funkcijas skirtingų grupių poreikiams):

- tobulinti visuomeninį transportą istoriniame miesto centre (ribojant automobilių privažiavimą, gerinant sąlygas dviratininkams, pėstiesiems ir neįgaliesiems);
- skatinti visuomeninio ir privataus sektorių partnerystę, bendradarbiavimą su privačiu sektoriumi (investuotojais) ir vietos bendruomene (miestiečiais ir verslininkais), dalyvaujant atgaivinimo procese, ugdant paveldosauginį visuomenės sąmoningumą;
- geriau pritaikyti poilsiui, rekreacijai ir turizmui Neries ir Vilnelės krantines bei kitas „žaliąsias zonas“;
- pritraukti daugiau kultūrinio ir konferencinio turizmo;
- didinti visuomeninių erdvių ir pusiau uždarų (privačių) kiemų patrauklumą ir tinkamumą poilsiui ir rekreacijai, ypač senamiesčio pakraščiuose.

Vilniaus senamiestis iš paukščio skrydžio
Birds' eye view of Vilnius Old Town

LOCAL CHALLENGES

After the restoration of Lithuania's statehood in the early 1990s, the Old Town was in decline with the heavily run-down engineering infrastructure. Living conditions in the Old Town of that time were worse than in the rest of the city. The Vilnius Old Town Revitalisation Strategy was approved in 1996 and implementation of annual Old Town Renewal programmes started in 1998.

During the 1st stage of the urban area regeneration process in 1998-2003, the Old Town gradually became attractive to investors and to financially well-off people. The rapid changes of the economy have made an impact on its functional use - the growth in the number of shops, restaurants, hotels etc. has led to the decline in the number of residents. Today, the historic centre of Vilnius is a vibrant and the most attractive part of the city. However, there are still some neglected buildings and their complexes in the area.

Key challenges regarding "integral management" of the historic urban area are:

- The development of high-rise buildings close to the Old Town and within the historic suburban area and contemporary city centre;
- The new architecture of buildings often insufficiently respond to respect the historic, spatial and townscape character of the Old Town;
- Insufficient maintenance of historic buildings and their inner yards, whose owners often have no financial capacity and/or proper knowledge about the conservation and maintenance;

- The deteriorated utility infrastructure (especially sewage and rain water drainage) and lack of electricity supply capacities;
- Improvement of the public funding and incentives' system for the preservation of monuments and their regular maintenance;
- Stimulation and support of private rehabilitation and maintenance initiatives and needs (in particular, for inner yards to improve the recreational and green space functions).

Key challenges concerning the "Integrated revitalisation to balance/adapt the use and function of the historic urban area to the different stakeholder needs" are:

- To improve public transport in the historic centre (limiting the access for motor vehicles and their parking, and increasing pedestrian and cycle friendly routes);
- To stimulate the multi-level exchange with subordinate institutions and public-private partnerships/cooperation with the private sector (investors) and the local community (citizens and entrepreneurs) to take part in the revitalisation process, raising the awareness about the cultural heritage values and needs for their preservation;
- To connect the Old Town with the riverside as a green recreational area;
- To attract more cultural and conference tourism (development of the tourism strategy/ tourism marketing concept);
- To improve the attractiveness of public space and semi-public/private yards for recreational purposes, in particular, in remote areas of the Old Town.

HERO PROJEKTO METU ATRINKTOS KULTŪROS PAVELDO INTEGRUOTO VALDYMO PLANO TEMOS

Kultūros paveldas

Efektyvus ir tausojamai naudojamas kultūros paveldo potencialas. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas išlikusių autentiškų kultūros paveldo objektų ir jų aplinkos bei detalių konservavimui ir priežiūrai, jų eksponavimui ir interpretavimui, istorinės statybos technikos ir tradicijų išsaugojimui.

Susisiekimo sistema

Visuomeninio transporto sistemos senamiestyje tobulinimas, senamiesčio saugojimas nuo intensyvaus motorinio transporto poveikio, daugiaaukščių automobilių aikštelių sistemos senamiesčio prieigose kūrimas, palankesnių eismo sąlygų dviratininkams, pėstiesiems ir neįgaliesiems sudarymas.

Renginys Alumnato kieme / Event in Alumni Courtyard

Šventė Užupyje / Festive event in Užupis district

Bendruomenės ugdymas

Prioriteto bendruomenės ugdymui suteikimas, apimant paveldosauginio sąmoningumo ugdymą, konsultacijas ir dialogo skatinimą, istorinių pastatų savininkų finansinio skatinimo priemones, bendruomenės centrų kūrimą.

Turizmas

Viešosios turizmo infrastruktūros plėtojimas (apžvalgos aikštelių įrengimas, poilsio aikštelių ir viešųjų tualetų įrengimas). Aktyvios turizmo rinkodaros vykdymas – kultūros paveldo išteklių integravimas į turizmo programas ir maršrutus, tradicinių kultūros renginių organizavimas, informacijos sklaidimas.

Europos dienos Gedimino prospekte
European Days in Gedimino Avenue

FURTHER VILNIUS IS GOING TO FOCUS ON THE FOLLOWING ISSUES

Cultural heritage

Efficient and sustainable use of cultural heritage potential. The exceptional attention should be given to conservation and maintenance of the remaining authentic buildings, their environment and elements, their exposition and interpretation; preservation of historic building techniques and traditions.

Communication system

Improvement of the public communication system in the Old Town; protection of the Old Town from the impact of intensive motor vehicles; develop the system of multi-storey parkings just outside the Old Town, creation of more favourable traffic conditions for cyclists, pedestrians and people with disabilities.

Gaono gatvė / Gaono Street

Community Development

Vilnius prioritizes the community development issue, including sensitization, awareness rising, development of consultations and dialogues, public-private system for maintenance of historic properties and financial incentives for property owners.

Tourism

Further development of the public tourism infrastructure (setting up panoramic view points, development of public recreation areas and WCs). Carrying out active marketing for tourism – integration of cultural heritage into tourism programmes and routes, organisation of traditional cultural events, dissemination of information.

Ekskursija vaikams / Sight-seeing tour for children

VILNIAUS SENAMIESČIO ATGAIVINIMO STRATEGIJOS IR JOS ĮGYVENDINIMO (VYKDOMŲ PROJEKTŲ) APŽVALGA

Siekiant užtikrinti Vilniaus kultūros paveldo išsaugojimą ir darnią istorinio miestovaizdžio plėtrą, Vilniaus senamiestis tvarkomas pagal Vilniaus senamiesčio atgaivinimo strategiją ir kasmetines Vilniaus senamiesčio atgaivinimo programas.

Vilniaus senamiesčio atgaivinimo strategiją su Pasaulio banko parama parengė grupė vietos ir tarptautinių konsultantų. Strategiją 1996 m. patvirtino Vilniaus miesto taryba, o 1997 m. – Lietuvos vyriausybė. Įgyvendindama strategiją, Vilniaus miesto savivaldybė 1998 m. įsteigė Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūrą, kuri ėmėsi įgyvendinti Vilniaus senamiesčio atgaivinimo programas. Programos susideda iš fizinio pastatų ir viešųjų erdvių atnaujinimo, autentiškų paveldo elementų konservavimo ir restauravimo, bendruomenės ugdymo ir paramos istorinių pastatų savininkams, tradicinių amatų atgaivinimo, tarptautinio bendradarbiavimo kultūros paveldo srityje, o taip pat intensyvios Informacinio centro veiklos. Miestiečiai ir investuotojai programos įgyvendinimo darbus įvertino teigiamai. Restauravimo ir atnaujinimo

*Bendruomenės susirinkimas senamiesčio atnaujinimo agentūroje
Community meeting at Old Town Renewal Agency*

darbų kokybė nuolat gerėjo, vis daugiau dėmesio buvo skiriama autentiškojo paveldo konservavimui. Pagrindinę atnaujinimo programą papildė kitos programos dalys.

Pagal Vilniaus senamiesčio atgaivinimo programos dalį „Bendruomenės ugdymas“ senamiesčio pastatų savininkai, ketinantys tvarkyti savo pastatų fasadus, stogus ir aplinką, gali būti finansiškai paremti savivaldybės lėšomis. Jie gali gauti iki 50 proc. finansavimo nuo visos atnaujinimo darbų kainos stogų ir fasadų iš gatvės pusės atnaujinimui, iki 40 proc. finansavimo kiemo fasadų ir aplinkos tvarkymo darbams, jeigu patys skiria ne mažiau kaip 50–60 proc. šiems darbams atlikti reikalingų lėšų. Pastatų savininkams organizuojami konsultaciniai susirinkimai, leidžiami ir platinami specialūs informaciniai leidiniai. Konsultuojama, kaip tinkamai išsaugoti autentiškas pastato dalis ir pastatų aplinką. Programa skatina visuomenės paveldosauginio sąmoningumo augimą, susidomėjimą nekilnojamojo kultūros paveldo verte ir jos išsaugojimu. 1990-aisiais „Bendruomenės ugdymo“ programą rėmė UNESCO Pasaulio paveldo centro ir Jungtinių Tautų vystymo programos Lietuvoje Techninės pagalbos programa, kuri apėmė visuomenės įtraukimo skatinimą ir informacijos sklaidą gyventojams ir investuotojams.

*Folkloro festivalis Vilniaus senamiestyje
Folk festival in the Vilnius Old Town*

OVERVIEW OF EXPERIENCES AND GOOD-PRACTICE EXAMPLES

Vilnius has set up a number of policies and management strategies to safeguard the cultural heritage values and the sustainable development of the historic urban landscape.

The most important ones are: Vilnius Old Town Revitalisation Strategy, prepared by the group of international experts with the support of the World Bank, approved in 1996–1997. The Strategy provided for the need of setting up the Vilnius Old Town Renewal Agency (OTRA), which was established in 1998 by Vilnius City Council. Vilnius Old Town Revitalisation programs have been implemented annually since 1998. The program consists of physical renewal of buildings and public areas, conservation and restoration of authentic buildings and their elements, community awareness rising and support, promotion of traditional crafts, development of international co-operation and wide scope activities of the Information Centre. The citizens and investors evaluate these public works very positively. The quality of the renewal and

*Ekskursija bendruomenei
Sight-seeing tour for community*

restoration carried out in the Old Town is constantly improving, and more attention is being paid to the conservation of heritage. There are a number of sub-programs established within the framework of the Vilnius Old Town Revitalisation Program.

Cultural heritage property owners may be financially supported from the municipal budget under the ‘Community Development’ sub-program. The owners may get compensation of up to 50% of the total renewal costs for roof renovation, street facades and buildings’ surroundings, and up to 40% of the costs for inner yards’ facades and landscaping. Consultation meetings are organized, special information publications are distributed. Consultations are provided on how to properly preserve authentic parts of buildings and their environment. The program promotes the growth of the public awareness, interest in Vilnius Old Town values and their preservation. Initially in the 1990s, the ‘Community Development’ sub-program was supported through UNESCO/WHC – UN/UNDP Technical Assistance Program, which included the promotion of public involvement and dissemination of information among residents and investors.

*Karaliaus Mindaugo tilto statyba
Construction of King Mindaugas bridge*

Prarastų svarbių istorinių statinių Vilniuje atkūrimo programa „Dingęs Vilnius“ siekia pažymėti arba atkurti miesto istorijai reikšmingiausius statinius, išsaugoti išlikusius jų autentiškus fragmentus ir pritaikyti juos visuomenės poreikiams; atkurti prarastas architektūriniam ir urbanistiniam charakteriui svarbiausias struktūrines dalis, skatinant gyventojų bendruomenės istorinę savimonę bei kultūrinį turizmą. Pasinaudojus pagal programą gautomis lėšomis restauruota Aušros Vartų freska „Jėzus Išganytojas“, Šv. Kryžiaus bažnyčios fasade nutapytas Šv. Mergelės Marijos paveikslas, Pranciškonų bažnyčios Šv. Lauryno koplyčios fasado tapyba ir Alumnato pastato sienų tapybos fragmentas.

Dailių amatų, etnografinių verslų ir mugių programa siekia atgaivinti dailių amatų ir etnografinių mugių tradicijas Vilniaus senamiestyje, skatinti amatininkų dirbtuvių, parduotuvių, „gyvų“ muziejų, etnografinių užėigų steigimą bei viešųjų ir pramoginių miesto renginių organizavimą. Lengvatinėmis sąlygomis amatininkams išnuomojamos Savivaldybei priklausančios patalpos Senamiestyje.

*Amatininkų eisena Kaziuko mugės metu
Craftsmen walking during St. Casimir Fair*

2011 m. senamiestyje veikė 16 amatininkų dirbtuvių-galerijų, dirbančių pagal programos sąlygas: čia buvo demonstruojamas amatininkų dirbinių gamybos procesas, vyko mokomieji užsiėmimai, rankdarbių parodos ir pardavimas. Vilniaus savivaldybė finansavo pradinis Amatų miestelio Tymo kvartale steigimo darbus: sutvarkyta inžinierinė infrastruktūra, atkurta istorinė gatvelė, suplanuoti ir nutiesti pėsčiųjų takai ir apžvalgos aikštelė.

Medinės architektūros išsaugojimo programa pradėta įgyvendinti 2005 m., kai buvo patvirtinta Vilniaus miesto medinės architektūros išsaugojimo strategija. Savivaldybė finansavo medinių pastatų restauravimą ir atnaujinimą Užupyje ir Žvėryne. Kai kurių medinių pastatų atnaujinimas atliktas kooperuojant savivaldybės ir pastatų savininkų lėšas (po 50 proc.) pagal „Bendruomenės ugdymo“ programos sąlygas.

2000 m. veiklą pradėjo Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros Informacinis centras, kuris įgyvendina paveldosauginio sąmoningumo ugdymo programas senamiesčio gyventojams ir nekilnojamojo turto savininkams, o ypač daug dėmesio skiriama ikimokyklinio amžiaus vaikams ir moksleiviams. Programų dėka skatinamas didesnis visuomenės susidomėjimas kultūros paveldo vertybėmis ir teisinga istorinių pastatų priežiūra, įvairiais jų išsaugojimo ir konservavimo būdais. Informacinis centras rengia parodas, seminarus, teminius pasivaikščiojimus, viešas paskaitas ir diskusijas.

Interneto puslapiai:

www.vilnius.lt

www.vsaa.lt

*Vaizdas nuo Šv. Jonų bažnyčios varpinės
View from the belfry of the St. John's Church*

Vaizdas nuo Šv. Jonų bažnyčios varpinės
View from the belfry of the St. John's Church

Restauruota sieninė tapyba (Pranciškonų bažnyčios koplyčia)
Restored wall painting (The Chapel of the Franciscan Church)

The sub-program 'Lost Vilnius' aims at preserving authentic heritage objects or their elements as well as reconstructing the lost most significant historic objects. Commence of the sub-program featured by conservation and restoration of a number of exterior wall paintings in Old Town buildings: the Gate of Dawn, the main facade of the Sacred Cross Church, the Franciscan Chapel and Alumni buildings.

The aim of the sub-program 'Fine Arts and Ethnographical Trades and Fairs' is the encouragement of traditional craftsmanship and fairs, stimulation and support for establishment of craftsmen workshops and galleries. The rental concession for the municipal properties in the Old Town has been provided to artists and craftsmen.

Amato demonstravimas ir vaikų mokymas
Craft demonstration and lesson for children

There are 16 galleries-workshops in the Old Town operating under the conditions of the sub-program. They organize demonstrations of manufacturing processes and training of customers who are willing to participate, exhibition and sale of hand-made items. The Vilnius municipality has financed the design and development of the engineering infrastructure for setting up the Crafts Training Centre in Tymo Quarter. New pedestrian paths and a sightseeing site have been built and historic street has been reconstructed developing the surrounding of the Centre, expected to be constructed in near future.

The sub-program 'Protection of Wooden Architectural Heritage' started in 2005 after the approval of the Vilnius City Wooden Architectural Heritage Protection Strategy. A number of wooden buildings have been restored and renewed from the municipal budget since 2007, and some restoration works have been accomplished in co-operation between private and public sectors under the 'Community Development' program.

The OTRA Information Centre established in the year 2000 develops and implements sensitization and awareness raising programs for citizens, mostly for youth – children and pupils, as well as investors and private stakeholders, raising their awareness and interest in historic values and property maintenance, various ways for their safeguarding and conservation. The OTRA Information Centre also arranges exhibitions, seminars, thematic walks, public and commercial debates and lessons.

Websites:

www.vilnius.lt

www.vsaa.lt

VILNIAUS SENAMIESČIO VALDYMO PLANO METMENYS

HERO PROJEKTE VIETOS VEIKSMŲ PLANAS APIBŪDINAMAS KAIP KONCEPTUALUS DOKUMENTAS, APRAŠANTIS KOKIU BŪDU MIESTAS PARTNERIS PLANUOJA KURTI SAVO SENAMIESČIO INTEGRUOTĄ KULTŪROS PAVELDO VALDYMO PLANĄ

KULTŪROS PAVELDO INTEGRUOTO VALDYMO PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

1 TIKSLAS.

Efektyviai ir tausojančiai naudojamas kultūros paveldo potencialas

1.1. UŽDAVINYS. Saugoti, tvarkyti ir naudoti kultūros paveldą

- Tirti miesto kultūros paveldą (inventoriai, informavimo sistema, paveldo tyrimų ir restauravimo centras)
- Parengti ir įgyvendinti konversijos projektus Užupyje ir Paupyje („Architektūros parkas“)
- Tvarkyti kultūros paveldo statinius ir vietas (apleistų kultūros paveldo objektų restauravimas ir pritaikymas, istorinių kapinių tvarkymas, medinės architektūros paveldo apsauga)

- Naudoti kultūros paveldo objektus ir teritorijas kultūros renginiams
- Vykdyti kultūros paveldo prevencinę apsaugą (prevencinė kontrolė, tvarkybos kontrolė, stebėseną)
- Skatinti kultūros paveldo „žaliųjų zonų“ pritaikymą poilsiui, rekreacijai ir turizmui.

1.2. UŽDAVINYS. Saugoti Vilniaus senamiesčio savitumą ir didinti jo patrauklumą

- Sukurti Senamiesčio apsaugos nuo motorinio transporto poveikio sistemą
- Išryškinti Vilniaus istorinio centro architektūrinį urbanistinį savitumą
- Įgyvendinti projektus, kurie padėtų atgaivinti amatus ir smulkia prekybą istoriniame centre, sukurti sezonines amatų mugių tradicijas.

LOCAL ACTION PLAN FOR VILNIUS OLD TOWN

IN THE HERO NETWORK THE LOCAL ACTION PLAN IS DEFINED AS A CONCEPT PAPER THAT DESCRIBES HOW THE PARTNER CITY PLANS TO ELABORATE AN INTEGRATED CULTURAL HERITAGE MANAGEMENT PLAN FOR THEIR OLD TOWN AREA

GOALS AND OBJECTIVES OF THE CULTURAL HERITAGE INTEGRATED MANAGEMENT PLAN

GOAL 1: Efficient and sustainable use of cultural heritage potential

OBJECTIVE 1.1. Protect, maintain, and use cultural heritage

- Study the cultural heritage of the Old Town (inventory, information system, centre for heritage studies and restoration)
- Develop and implement conversion projects in Užupis and Paupys (“Architectural park”)
- Manage cultural heritage structures and sites (adaptation of derelict properties, historical cemeteries, protection of Wooden Architecture heritage)

- Adapt and use cultural heritage properties and areas for cultural events
- Carry out preventive protection of cultural heritage (preventive control, control of cultural heritage management, monitoring)
- Foster the adaptation and regeneration of the “green areas” of cultural heritage to leisure, recreation, and tourism.

OBJECTIVE 1.2. Protect the uniqueness of the Old Town and boost its attractiveness

- Create the system for protecting the Old Town from the impact of motor vehicles
- Bring into spotlight the architectural and urban peculiarity of the historical centre
- Implement projects aimed at reviving crafts and small trade in the historical centre, restart the tradition of seasonal craft fairs.

2 TIKSLAS. Darni miesto susisiekimo sistemos plėtra

2.1. UŽDAVINYS. Didinti gyventojų mobilumą visuomeniniu ir bevarikliu transportu

- Sudaryti palankias eismo sąlygas dviratininkų, pėsčiųjų ir neįgalųjų eismui.

3 TIKSLAS. Bendruomenės ugdymas

3.1. UŽDAVINYS. Skatinti ir ugdyti gyventojų bendruomeniškumą

- Kurti bendruomenės centrą senamiestyje
- Ugdyti Senamiesčio bendruomenę, skatinti bendrijų steigimąsi.

4 TIKSLAS. Efektyviai išnaudotas miesto turizmo potencialas ir padidėję turistų srautai

4.1. UŽDAVINYS. Išplėtoti viešąją turizmo infrastruktūrą

- Įrengti Vilniaus miesto apžvalgos aikšteles
- Užtikrinti viešųjų tualetų plėtrą ir jų būklės gerinimą.

4.2. UŽDAVINYS. Vykdyti aktyvią Vilniaus miesto turizmo rinkodarą

- Skleisti informaciją apie gamtos ir kultūros vertybes
- Integruoti kultūros paveldą į turizmo programas ir maršrutus
- Reklamuoti Vilniuje vykstančius tradicinius renginius (Kaziuko mugė, Šv. Baltramiejaus mugė, Sostinės dienos, „Vilniaus festivaliai“ renginiai).

Vaizdas nuo Šv. Trejybės (Bazilijonų) bažnyčios bokšto / View from the tower of the Holy Trinity (Basilian) Church

GOAL 2: Improvement of the communication system in the Old Town

OBJECTIVE 2.1. Increase residents' mobility by public and motorless transport

- Provide more favourable traffic conditions for cyclists, pedestrian, and disabled people

GOAL 3: Community development

OBJECTIVE 3.1. Promote and develop the sense of community among residents

- Establish community centre in the Old Town
- Bring together the community of the Old Town and promote foundation of House Owners Associations.

Vaizdas iš paukščio skrydžio nuo Klaipėdos gatvės / Birds' eye view from Klaipėdos street

GOAL 4: Efficient use of the tourism potential and increased tourist flows

OBJECTIVE 4.1. Develop public infrastructure for tourism

- Set up panoramic view points of Vilnius City
- Develop public toilets and improve their condition.

OBJECTIVE 4.2. Carry out active marketing on tourism in the Old Town

- Disseminate information about natural and cultural properties
- Integrate cultural heritage into tourism programs and routes
- Organise and advertise traditional cultural events (Kaziukas and St. Bartholomeus Fairs, Days of the Capital, Vilnius music and cinema festivals).

PROJEKTO HERO METU SUPLANUOTAS SENAMIESČIO VALDYMO PLANO TURINYS (METMENYS)

TURINIO METMENYS

I. ĮŽANGA

II. VIETOVĖS APRAŠYMAS

- Vertės aprašymas
- Vientisumas ir autentiškumas
- Esamos strategijos ir patvirtinti planai
- Vietiniai iššūkiai (Situacijos analizė)

III. VIETOVĖS VALDYMAS

- Valdymo plano temos
- Tikslai ir uždaviniai
- Valdymas ir atsakomybės pasidalijimas

IV. ĮGYVENDINIMAS

- Veiksmų planas
- Plano stebėseną ir atnaujinimas

Miesto maketas Vilniaus miesto savivaldybėje
City Model in Vilnius City Municipality

PROJEKTO DARBO EIGA

1. VIETOS DARBO GRUPĖS ĮSTEIGIMAS

Pirmasis potencialių Vilniaus darbo grupės narių susirinkimas įvyko 2008 m. liepos mėnesį. Susirinko Kultūros paveldo departamento, Vilniaus miesto savivaldybės Plėtros planavimo bei Turizmo ir miesto įvaizdžio skyriaus atstovai. Jie išsakė savo nuomonę apie HerO projekto pagrindimo studiją (Baseline study). Vėliau prie grupės buvo pakviesti prisijungti kitų Savivaldybės Miesto plėtros departamento skyrių atstovai: Miestovaizdžio ir Kultūros paveldo skyrių vedėjai. Vadovaujančios ES fondų projektams institucijos Lietuvoje – LR Finansų ministerijos atstovai, viešųjų ir privačiųjų įstaigų bei visuomeninių organizacijų atstovai buvo pakviesti dalyvauti projekte nuo 2009 metų. VSAA direktoriaus 2009 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. 2-V „Dėl ES Veiksmų programos URBACT II projekto HerO vietos darbo grupės sudarymo“ darbo grupė sudaryta iš 11 narių. Privatų sektorių atstovavo Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija, statybos kompanija, miestų planavimo biuras ir gyvenamųjų namų savininkų bendrija.

Planuojamų restauravimo darbų aptarimas Užupyje
Planning of restoration works in Užupis

CONTENT OF THE CULTURAL HERITAGE INTEGRATED MANAGEMENT PLAN SUGGESTED BY VILNIUS LSG OF THE PROJECT HERO

TABLE OF CONTENTS

I. INTRODUCTION

II. IDENTIFYING THE SITE

- Statement of Outstanding Universal Value
- Integrity and Authenticity
- Existing instruments and policies (strategies and plans)
- Local challenges

III. MANAGEMENT OF THE SITE

- Issues of the plan
- Goals and objectives
- Management and responsibilities of parties engaged

IV. IMPLEMENTATION

- Implementation (Action) Plan
- Monitoring and update

PROJECT ACTIVITIES

1. SET UP A LOCAL SUPPORT GROUP

The first meeting of potential LSG members took place in July 2008. The representatives of the State Department of Cultural Heritage, Tourism Division of Vilnius Municipality and local urban planning enterprise took part in the meeting. They expressed their opinions about the issues of the base-line study of the HerO project. Leading officers of the municipal Department for Urban Development (Development Projects Division, Cityscape Division, Cultural Heritage Division) were invited to join the LSG. The Managing Authority (the Ministry of Finance), public associations and private stakeholders were invited to the third meeting at the beginning of 2009. The official 'Order to establish the LSG for the work within the framework of the Project HerO' was signed on the 18th of May, 2009. There were 11 members approved by the Order. Private sector was represented by the Lithuanian Real Estate Development Association, private construction company, private urban development company and House Owners' Association.

HerO projekto dalyviai Aukštutinės (Gedimino) pilies bokšte / HerO project participants on the Tower of the Upper (Gediminas) Castle

2. ANALIZĖ

Vilniaus darbo grupė darbą pradėjo nuo esamos situacijos analizės istorinio centro išsaugojimo ir atgaivinimo srityje. Buvo išanalizuotos kultūros paveldo valdymo problemos. Visų pirma buvo nuspręsta peržiūrėti esamus susijusius su tema dokumentus (įstatymus, poįstatyminius aktus, strategijas, teritorijų planavimo dokumentus, reglamentus), o taip pat už kultūros paveldą atsakingų institucijų vykdomas ar planuojamas programas. Parengtą pagrindinių dokumentų sąrašą sudarė Saugomų teritorijų įstatymas (1993 m.), Teritorijų planavimo įstatymas (1995 m.), Nekilnojamojo kultūros paveldo įstatymas (1995 m.), Vilniaus senamiesčio atgaivinimo strategija (1996 m.), Vilniaus miesto strateginis planas 2002–2011 m., Vilniaus miesto bendrasis planas (iki 2015 m.), Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentas (2003 m.), Vilniaus senamiesčio priežiūros ir statybos taisyklės (1995 m.), kasmetinės Vilniaus senamiesčio atgaivinimo programos ir jų poveikio aplinkai vertinimas (nuo 1998 m.).

Ištraukas iš šių dokumentų, tiesiogiai susijusias su urbanistinio ir architektūros paveldo apsauga, atrinko ir darbo grupės nariams parengė VSAA darbuotojai. Darbo grupės nariai nagrinėjo institucijų, atsakingų už paveldo apsaugą, funkcijų ir atsakomybės pasidalijimą bei tarpusavio sąveiką. Atrinktos Vilniaus miesto bendrojo plano ir Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento ištraukos buvo labai geras pagrindas tolesniam Veiksmų planui. Vilniaus miesto strateginio plano tikslai ir uždaviniai, susiję su Senamiesčio apsauga ir tolesniu planavimu, taip pat nurodė galimas strategines naujojo plano kryptis.

*Ekskursija bendruomenei Žvėryne
Sight-seeing tour for community at Žvėrynas district*

*Tarptautinis seminaras Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūroje
International seminar at Vilnius Old Town Renewal Agency*

2. ANALYSIS

The work of the LSG in Vilnius started from the analysis of the current situation in preservation and regeneration of the historic city centre and the problems of cultural heritage maintenance. It was decided first of all to review all relevant documents (laws, bylaws, strategies, territorial planning documents, regulations, programs, etc.) and current endeavors and programs of institutions responsible for cultural heritage management. A following compiled list of the main documents was prepared: the Law on Protected Territories (1993), the Law on Immovable Cultural Heritage (1995), the Law on Territorial Planning (1995), Vilnius Old Town Revitalisation Strategy (1996), Vilnius City Strategic Plan for 2002–2011, Vilnius City Official Plan (2015), Vilnius Old Town Preservation Regulations (2003), Vilnius Old Town Maintenance and Building Rules (1995), annual Vilnius Old Town Renewal programs and their impact assessments (since 1998).

Extracts from these documents directly related to the preservation of urban and

architectural heritage were prepared by the staff of the Vilnius Old Town Renewal Agency (OTRA). The OTRA also compiled a list of the main institutions responsible for cultural heritage management in Vilnius; the analysis of their functions and responsibilities was performed. The LSG group meeting authorized the OTRA to provide conclusions of the work. Vilnius City Official Plan and Vilnius Old Town Preservation Regulations served as a very good base for the analysis of the situation. The LSG decided that the objectives of the Vilnius City Strategic Plan including the Old Town preservation and renewal are relevant and should be used as a basis for the CHIMP of the Vilnius Old Town.

*Paskaita vaikams Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūroje
Lecture for children at Vilnius Old Town Renewal Agency*

*HerO projekto dalyviai
Participants of the HerO project*

3. VIETOS DARBO GRUPĖS SUSIRINKIMAI

Trys darbo grupės susirinkimai buvo skirti surinktos informacijos analizei ir dabartinės situacijos problemoms ir poreikiams aptarti. Antrojo susirinkimo metu diskutuota, kokie turėtų būti Senamiesčio valdymo plano tikslai, struktūra, sudėtis (turinys). Savivaldybės Miesto plėtros departamento atstovai drauge su Kultūros paveldo departamento atstovais aptarė šiuos strateginius klausimus, o vėliau tie klausimai buvo pristatyti privatųjį sektorių atstovaujantiems darbo grupės nariams. Trečiojo darbo grupės susirinkimo metu, pasinaudojant „smegenų šturmo“ metodika, buvo atrinktos naujos idėjos ir pasiūlymai.

Veiksmų plano struktūra, tikslai ir uždaviniai buvo dar kartą aptarti 4-ojo susirinkimo metu (2009 m. lapkričio mėnesį). 5-ojo ir 6-ojo susirinkimų metu buvo svarstomi prioritetingi rengiamo plano veiksmai. Finansų ministerijos atstovas parengė ir pristatė ES Veiksmų programų priemonių ir veiklų analizę, o darbo grupės nariai apsvaustė, kokie prioritetingi veiksmai galėtų būti siejami su jau suplanuotomis Veiksmų programų veiklomis. 7-ojo susirinkimo metu (2010 m. balandį) darbo grupė svarstė organizacinius klausimus dėl artėjančio Vilniaus ekspertų seminaro. 8-ojo susirinkimo metu buvo svarstoma projekto konsultanto pateikta HerO vadovo leidinio struktūra ir turinys (2010 m. gegužės mėnesį), galutiniai patvirtinta rengiamo plano struktūra ir turinys.

HerO projekto seminaras Vilniuje / Seminar of the HerO project in Vilnius

3. REGULAR LSG MEETINGS

There were three LSG meetings organized for the analysis of the compiled information and discussions on the challenges and needs of the current situation. The second LSG meeting was organized to clarify the goals that would be targeted by the CHIMP and its essential purpose. The representatives of the municipal administration together with the key representative of the state administration – Deputy Director of the State Department of Cultural Heritage discussed these strategic questions before starting the debate on general issues with private stakeholders. The third LSG meeting included brainstorming where new fresh ideas

were gathered and employed for the development of the Road Map and CHIMP's content. After the brainstorming, the OTRA staff summarized suggestions using them in the Road Map.

The structure, objectives and issues of the CHIMP were once more discussed during the 4th meeting (November 2009). Priority actions relevant to the goals of operational programs were discussed during the 5th and 6th meetings (March 2010). During the 7th meeting (April 2010), the LSG approved various organizational issues for the upcoming Vilnius experts' seminar. During the 8th meeting, the structure of the HerO guidebook draft was discussed (May 2010), the content and structure of CHIMP was approved.

Ekskursija vaikams (Stiklių gatvė) / Sight-seeing tour for children (Stiklių Street)

4. VALDYMO PLANO DERINIMAS SU LR KULTŪROS MINISTERIJOS RENGIAMU VILNIAUS SENAMIESČIO VALDYMO PLANU

Projekto HerO Vilniaus darbo grupė nuo pat projekto įgyvendinimo pradžios vadovavosi projekto HerO integruotų valdymo planų metodika (išleista atskiru leidiniu anglų kalba – t.y. vadovas „Kelias į istorinių miestų sėkmę – integruotas istorinių vietovių valdymas“), siekdama lygiagrečiai derinti darbą su LR Kultūros ministerija, kuri valstybiniame lygyje yra atsakinga už Vilniaus senamiesčio valdymo plano parengimą ir yra prisiėmusi įsipareigojimą UNESCO Pasaulio paveldo komitetui parengti tokį planą.

*Diskusija apie medinių pastatų restauravimą Žvėryne.
Discussion about restoration of wooden buildings at Žvėrynas district*

*Posėdis senamiesčio atnaujinimo agentūroje
Meeting at Vilnius Old Town Renewal Agency*

LR Kultūros ministerija savo ruožtu 2011 03 11 Kultūros ministro įsakymu Nr. ĮV-247 sudarė Senamiesčio valdymo plano parengimo tarpžinybinę darbo grupę, kuri įvertindama sklandaus tarpinstitucinio bendradarbiavimo stoką bei nepastovią Vilniaus miesto savivaldybės ir valstybinių institucijų santykių patirtį, numatė sudaryti jungtinį veiksmų planą. Projekto HerO Vilniaus darbo grupei dėl laiko stokos nepavyko tiesiogiai susieti savo veiklos su Kultūros ministerijos darbo grupe. Tačiau pasibaigus HerO Projektui Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra, sutarus su Kultūros ministerija tęs bendradarbiavimą rengiant Senamiesčio valdymo planą, kurį sudarys tarpinstitucinis jungtinis veiksmų planas. Viliamasi, kad šis jungtinis veiklos koordinavimo dokumentas pasitarnaus sąveikos tarp Kultūros ministerijos ir Vilniaus miesto savivaldybės kokybiniam augimui, o tai stiprins prielaidas glaudesniai viešojo sektoriaus bendradarbiavimui su privačiu.

Tuo tarpu Hero darbo grupės rezultatai jau anksčiau turėjo būti pristatomi projekto seminarų Neapolyje (2010 lapkričio 17–19 d.) ir baigiamosios konferencijos Regensburge (2011 m. balandžio 12–14 d.) metu. Susidarius tokiai situacijai, HerO darbo grupė negalėjo parengti galutinio valdymo plano varianto, o rengė tik šio plano metmenis.

Angelo aikštė Užupyje / Angels' square at Užupis district

4. CO-ORDINATION OF CHIMP WITH THE LITHUANIAN MINISTRY OF CULTURE

The Vilnius working group of the HerO project has followed the HerO integrated management plan methodology (publication in English: the HerO Guidebook 'The Road to Success – Integrated Management of Historic Towns') since the start of the project, aiming to coordinate its work in line with the Ministry of Culture of the Republic of Lithuania who, at the national level, is responsible for the preparation of the Vilnius Old Town Management Plan and is committed to the UNESCO World Heritage Committee for the preparation of such a plan.

The Ministry of Culture, in turn, formed an interservice working group on the preparation of the Old Town management plan upon the order No. ĮV-247 of 11 March 2011 of the Minister of Culture, which, taking into account the lack of smooth inter-institutional cooperation and regular practices of the relationship between the Vilnius City Municipality and state institutions, has set to create a joint action plan. The Vilnius working group of the HerO project, due to the lack of time, could not link its activities directly with the working group of the Ministry of Culture. However, following the end of the HerO project, the Vilnius Old Town Renewal Agency, after making arrangements with the Ministry of Culture, will continue cooperation in developing the Old Town management plan which will consist of an interinstitutional joint action plan. It is expected that this joint action coordination document will benefit the qualitative growth of the interface between the Ministry of Culture and the Vilnius City Municipality, and this in turn will strengthen the pre-conditions for a more close co-operation between the public and private sectors.

Meanwhile, the results of the HerO working group should have been presented in the project seminars in Naples (on the 17th-19th of November, 2010) and in the closing conference in Regensburg (on the 12th-14th of April, 2011). Due to the situation at hand, the HerO working group could not prepare the final management plan version and was only preparing the outline of this plan.

Šv. Mykolo gatvė / Šv. Mykolo Street

*Žvėryno bendruomenės susitikimas
Žvėrynas community meeting*

5. VALDYMO PLANO SUDERINIMAS SU VILNIAUS MIESTO 2010–2020 m. STRATEGINIŲ PLANU

Vilniaus miesto tarybos 2010 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. 1-1778 patvirtintas Vilniaus miesto 2010–2020 m. Strateginis planas. Strateginio plano rengime dalyvavo ir projekto HerO darbo grupės nariai: Savivaldybės Miesto plėtros departamento ir Turizmo skyriaus atstovai. Jie teikė savo siūlymus dėl senamiestį liečiančių temų tiek rengiamam Vilniaus strateginiam planui, tiek projekto HerO metu rengiamam Senamiesčio valdymo planui, todėl tie pasiūlymai iš esmės sutapo. Patvirtinus Vilniaus miesto strateginį planą, HerO darbo grupė priėmė sprendimą pasinaudoti jau patvirtinto Strateginio plano formulotėmis ir eilutėmis, kuriose tiesiogiai kalbama apie Vilniaus senamiestį. Teksto gale pateikiama lentelė „Vilniaus senamiesčio valdymo plano metmenys“.

*Ekskursija bendruomenei
Sight-seeing tour for community*

*Kūdrų parkas ir Paupys
The Ponds' park and Paupys district*

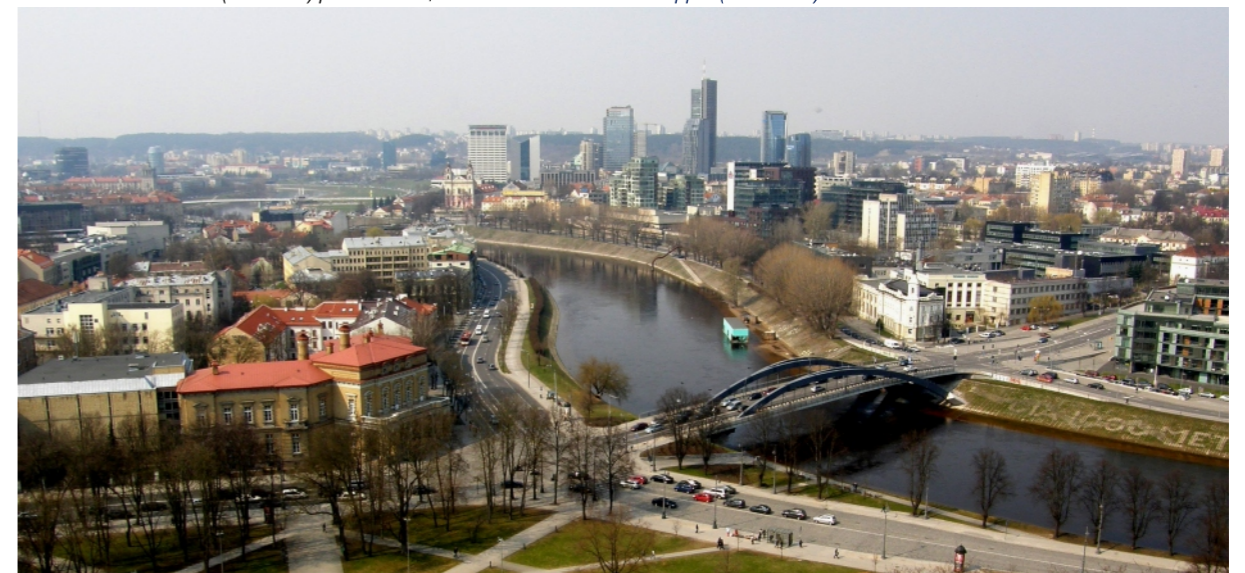
Vaizdas nuo Bekešo kalvos / View from the Bekešas Hill

5. CO-ORDINATION OF CHIMP WITH VILNIUS CITY STRATEGIC PLAN

On 24 November 2010, the Strategic Plan of the Vilnius City for the year 2010–2020 was approved by the order No. 1-1778 of the Vilnius City Council. Among the participants in the preparation of the strategic plan were also the members of the HerO project working group: the representatives of the municipal City Development Department and Tourism Division. They presented their proposals on the issues related to the Old Town both

for the Vilnius City Strategic Plan under preparation and for the Old Town Management Plan prepared within the framework of the HerO project, thus these proposals in principle overlapped. After the Vilnius City Strategic Plan was approved, the HerO working group has made a decision to use the formulations and lines of the already approved Strategic Plan that are directly related to the Vilnius Old Town. At the end of the text, the table 'Local Action Plan for Vilnius Old Town' (Draft) is presented.

Vaizdas nuo Aukštutinės (Gedimino) pilies bokšto / View from the Tower of the Upper (Gediminas) Castle

LENTELĖ. VILNIAUS SENAMIESČIO VALDYMO PLANO METMENYS

Eil. Nr.	Veiksmo pavadinimas	Veiksmo aprašymas, detalizacija	Igyvendinimo terminas	Organizatoriai, vykdytojai	
				Pagrindinis atsakingas (koordinuojantis)	Kiti atsakingi (kai keli atsakingi)
1.	TIKSLAS. Efektyviai ir tausojančiai naudojamam kultūros paveldo potencialas				
1.1	UŽDAVINYS. Saugoti, tvarkyti ir naudoti kultūros paveldą				
1.1.1	Tirti miesto kultūros paveldą	a) Inventorizuoti ir tirti miesto kultūros paveldą; b) Sukurti informavimo apie miesto kultūros paveldą ir jo apsaugos reikalavimus sistemą; c) Įkurti paveldo tyrimų ir restauravimo centrą.	2010–2020	Miesto plėtros departamentas	Pavilnių ir Verkių regioninis parkas, Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra, Kultūros, sporto ir turizmo departamentas
1.1.2	Parengti ir įgyvendinti konversijos projektus Užupyje ir Paupyje	Igyvendinti projektą „Architektūros parkas“.	2010–2018	Miesto plėtros departamentas	Komunalinio ūkio departamentas
1.1.3	Tvarkyti kultūros paveldo statinius ir vietas	a) Restauruoti ir pritaikyti visuomenės lankymui apieštus ar pagal netinkamą paskirtį naudojamus kultūros paveldo objektus ir jų kompleksus (Šv. Jurgio, Misionierių, Vizitičių, Dominikonų, Augustijonų bažnyčias ar vienuolynus, Verkių, Sapiegų, Sluškių, Kirdėjų rūmus ir kitas istorines rezidencijas bei kompleksus); b) Sutvarkyti ir pritaikyti lankymui istorines miesto kapines (infrastruktūrą pritaikant ir žmonėms su specialiaisiais poreikiais); c) Tvarkyti reikšmingiausius kultūros paveldo statinius ir vietas; d) Skatinti kultūros paveldo statinių valdytojus juos tvarkyti; e) Vykdyti Medinės architektūros paveldo apsaugos strategijos įgyvendinimo programą.	2011–2020	Komunalinio ūkio departamentas	Miesto plėtros departamentas, Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra, Kultūros, sporto ir turizmo departamentas

1.1.4	Naudoti kultūros paveldo objektus ir teritorijas kultūros renginiams	a) Trakų Vokės dvaro sodybos sutvarkymas; b) parengti Trakų Vokės dvaro sodybos ansamblio panaudojimo ir administravimo koncepciją; c) atkurti ir pritaikyti Trakų Vokės dvaro sodybą kultūros, turizmo ir viešosioms reikmėms; nuosavybės sutvarkymas; statinių renovacija ir pritaikymas kultūros, turizmo ir viešosioms reikmėms; Trakų Vokės dvaro sodybos kultūrinės, turizmo ir viešosios veiklos vystymas; d) Bažnyčiose, dvaruose ir kituose kultūros paveldo objektuose rengti įžymių užsienio ir Lietuvos atlikėjų programas.	2010–2020	Kultūros, sporto ir turizmo departamentas	Turto valdymo ir verslo paslaugų departamentas, Miesto plėtros departamentas, Komunalinio ūkio departamentas
1.1.5	Vykdyti kultūros paveldo prevencinę apsaugą	a) Vykdyti kultūros paveldo prevencinę kontrolę; b) Vykdyti kultūros paveldo tvarkymo kontrolę; c) Sukurti kultūros paveldo stebėsenos sistemą ir ją vykdyti.	2010–2020	Miesto plėtros departamentas	Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra
1.1.6	Skatinti kultūros paveldo „žaliųjų zonų“ pritaikymą poilsiui, rekreacijai ir turizmui	Kultūros paveldo „žaliųjų zonų“ pritaikymas poilsiui, rekreacijai ir turizmui: Bernardinų sodas, Misionierių sodai, Reformatų parkas, Sapiegų rūmų parkas, Vingrių šaltiniai, Vingio parkas, Spalvotųjų šaltinių parkas, Verkių rūmų parkas, Pučkoriai, Trakų Vokės dvaro parkas, Markučių parkas, Kalnų parkas ir kt.	2010–2020	Komunalinio ūkio departamentas	Miesto plėtros departamentas, Pavilnių ir Verkių parkų regioninių parkų direkcija
1.2	UŽDAVINYS. Saugoti Vilniaus senamiesčio savitumą ir didinti jo patrauklumą				
1.2.1	Sukurti Senamiesčio apsaugos nuo motorinio transporto poveikio sistemą	a) Mažinti automobilių stovėjimo vietų skaičių senamiesčio teritorijoje, kuriant daugiaaukščių aikštelių sistemą jo priegose, mažinant stovinčių automobilių skaičių senamiesčio gatvėse; b) Riboti tranzitinį ir mažinti bendrą transporto eismą Senamiestyje, didinant automobilių stovėjimo kaimas, apmokestinant tranzitinį važiavimą ir mažinant parkavimo vietų skaičių; c) Sukurti Senamiesčio visuomeninio transporto sistemą.	2010–2020	Komunalinio ūkio departamentas	Miesto plėtros departamentas, Finansų valdymo ir apskaitos departamentas

1.2.2	Išryškinti Vilniaus istorinio centro architektūrinį urbanistinį savitumą	a) Konservuoti, restauruoti ir atkurti istorinės miesto gynybinės sistemos elementus, vykdyti Vilniaus miesto gynybinės sienos paveldotvarkos programą; b) Apšviesti išskirtinius pastatus ar jų fasadus; c) Įgyvendinti programoje „Dingęs Vilnius“ numatytus darbus; d) Sukurti ir vykdyti Senamiesčio pastatų sudarkytų fasadų elementų (langų ir durų, stogų ir stoglangių, parteriu) ir interjerų tvarkybos programas.	2010–2020	Miesto plėtros departamentas	Komunalinio ūkio departamentas, VšĮ „Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra“, UAB „Vilniaus vystymo kompanija“
1.2.3	Įgyvendinti projektus, kurie padėtų atgaivinti amatus ir smulkia prekybą istoriniame centre, sukurti sezonines amatų mugių tradicijas	a) Įgyvendinti „Dailių amatų, etnografinių verslų ir mugių programą“; b) Inicijuoti ir sukurti mechanizmus, skatinančius į Senamiesčio pastatus grąžinti įvairios prekybos ir kitas tradicines funkcijas.	2010–2020	Miesto plėtros departamentas	VšĮ „Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra“, VšĮ „Vilniaus rotušė“, Turto valdymo ir verslo paslaugų departamentas, Kultūros, sporto ir turizmo departamentas
2. TIKSLAS. Darni miesto susisiekimo sistemos plėtra					
2.1 UŽDAVINYS. Didinti gyventojų mobilumą visuomeniniu ir bevarikliu transportu					
2.1.1	Sudaryti palankias eismo sąlygas dviratininkų, pėsčiųjų ir neįgalųjų eismui	a) Suprojektuoti ir įrengti pėsčiųjų zonas ir trasas miesto centrinėje dalyje, integruojant į jas Pilies, Vokiečių, Vilniaus, Aušros vartų gatves, Gedimino pr., ir Stoties, Rotušės, Europos, Arkikatedros aikštes; b) Įrengti B & R (Bike & Ride) aikštes transporto mazguose; c) Sudaryti sąlygas veloparkų kūrimuisi, kuriuose būtų teikiama dviračių parkavimo (tarp jų ir saugojimo), remonto, dviračių nuomos ir kitos aptarnavimo paslaugos.	2011–2020	Komunalinio ūkio departamentas	Sl „Susisiekimo paslaugos“

3. TIKSLAS. Bendruomenės ugdymas					
3.1. UŽDAVINYS. Skatinti ir ugdyti gyventojų bendruomeniškumą					
3.1.1.	Kurti bendruomenės centrus (namus) seniūnijose	Kurti bendruomenės centrą senamiestyje.	2011–2020	Senamiesčio seniūnija	Turto valdymo ir verslo paslaugų departamentas, Komunalinio ūkio departamentas
3.1.2.	Ugdyti Senamiesčio bendruomenę, skatinti bendrijų (pastatų ir teritorijų tikrųjų šeiminių) steigimąsi jų aplinkos priežiūrą.	Švietimas, konsultavimas, finansinis skatinimas gerinant gyvenamosios aplinkos kokybę ir didinant bendruomenės savininkų atsakomybę už pastatų ir tikrųjų šeiminių steigimąsi jų aplinkos priežiūrą.	2010–2020	Miesto plėtros departamentas	Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra, Senamiesčio seniūnija
4. TIKSLAS. Efektyviai išnaudotas miesto turizmo potencialas ir padidėję turistų srautai					
4.1 UŽDAVINYS. Išplėtoti viešąją turizmo infrastruktūrą					
4.1.1	Įrengti Vilniaus miesto apžvalgos aikštes	Pagal patikslintą išdėstymo schemą įrengti apžvalgos aikštes.	2013–2020	Komunalinio ūkio departamentas	
4.1.2	Užtikrinti viešųjų tualetų plėtrą ir jų būklės gerinimą	Įrengti viešuosius automatinius tualetus miesto centrinėje dalyje: 1) Olimpiečių g.; 2) ties Liejyklos ir Universiteto gatvių sankirta; 3) skvere ties Vilniaus ir Liejyklos gatvių sankirta; 4) K. Sirvydo skvere; 5) Užupio skvere; 6) Vokiečių g.; 7) Tymo kvartale; 8) automobilių stovėjimo aikštelėje ties Arklių ir Visų Šventųjų g. sankirta; 9) šalia Rasų kapinių ir kt.	2011–2020	Komunalinio ūkio departamentas	

UŽDAVINYS. Vykdyti aktyviai Vilniaus miesto turizmo rinkodarą				
4.2.1.	Skleisti informaciją apie Vilniaus ir jo apylinkių turizmo produktus, išteklius, gamtos ir kultūros vertybes	Rengti ir skleisti informaciją apie Vilniaus gamtos ir kultūros vertybes (leidiniai, pažintiniai filmai, interneto paslaugos, kt.).	2011–2020	Kultūros, sporto ir turizmo departamentas Vilniaus turizmo informacijos centras
4.2.2.	Integruoti kultūros paveldą, Vilniaus priemiesčiuose esančius turizmo išteklius į tarptautinio bei vidaus specializuoto ir pažintinio turizmo programas ir maršrutus	a) Kultūros paveldą integruoti į tarptautinio ir vidaus specializuoto ir pažintinio turizmo programas ir maršrutus; b) įtraukti miesto istorines kapavietes į kultūrinio turizmo maršrutus (Bernardinų, Rasų kapines).	2010–2020	Kultūros, sporto ir turizmo departamentas Pavilnių ir Verkių regioninių parkų direkcija, Vilniaus turizmo informacijos centras, Miesto plėtros departamentas
4.2.3.	Aktyviau reklamuoti Vilniuje vykstančius renginius turistams vietos ir tarptautiniu lygiu	Tarptautiniu lygiu propaguoti Vilniuje vykstančius tradicinius kultūros renginius (VšĮ „Vilniaus festivaliai“ organizuojami renginiai, Sostinės dienos, Kaziuko mugė, Šv. Baltramiejaus mugė).	2011–2020	Kultūros, sporto ir turizmo departamentas Turto valdymo ir verslo paslaugų departamentas, Vilniaus turizmo informacijos centras

TABLE. LOCAL ACTION PLAN FOR VILNIUS OLD TOWN (DRAFT)

No.	Action	Detailed description of the action	Implementation period	Organisers and bodies responsible for implementation	
				The main responsible (coordinating) body	Other responsible bodies (when responsibilities are shared)
1.	GOAL. Efficient and sustainable use of cultural heritage potential				
1.1	OBJECTIVE. Protect, maintain, and use cultural heritage				
1.1.1	Study the cultural heritage in the city	a) Compile the inventory of cultural heritage in the city and study it; b) Develop the system of informing about the cultural heritage in the city and the requirements for its protection; c) Establish the centre for heritage studies and restoration.	2010–2020	Urban Development Department	Administration of Pavilniai and Verkiai Regional Parks; Vilnius Old Town Renewal Agency (OTRA); Culture, Sport and Tourism Department
1.1.2	Develop and implement conversion projects in Užupis and Paupys	Implement the project Architecture Park.	2010–2018	Urban Development Department	City Maintenance Department
1.1.3	Manage cultural heritage structures and sites	a) Restore and adapt to public visits derelict or misused cultural heritage properties and their complexes (churches or monasteries of St. George, Missionaries, the Visitation, Dominicans, Augustinians, Verkiai Estate, the Sapiegas' Estate, the Kirdėjai Estate and other historical residences as well as their complexes); b) Put in order and adapt to visitors the historical cemeteries of the city (by adapting their infrastructure to people with special needs); c) Refurbish the most significant cultural heritage structures and sites; d) Encourage the managers of cultural heritage structures to maintain them; e) Carry out the programme implementing the Strategy on Protection of Wooden Architecture Heritage.	2011–2020	City Maintenance Department	Urban Development Department; OTRA; Culture, Sport and Tourism Department

1.1.4	Use cultural heritage properties and territories for cultural events	a) Refurbish Trakų Vokė Estate; b) Develop the concept of the use and administration of Trakų Vokė Estate; c) Restore Trakų Vokė Estate and adapt it to cultural, tourism, and public needs by putting in order ownership documents; renovating the structures and adapting them to cultural, tourism, and public needs; develop cultural, tourism, and public activities in Trakų Vokė Estate; d) Organise programmes of famous foreign and Lithuanian performers in churches, estates, and other cultural heritage properties.	2010–2020	Culture, Sport and Tourism Department	Assets Management and Business Services Department; Urban Development Department; City Maintenance Department
1.1.5	Carry out preventive protection of cultural heritage	a) Carry out preventive control of cultural heritage; b) Carry out control of cultural heritage management; c) Design and implement the system for monitoring cultural heritage.	2010–2020	Urban Development Department	Vilnius Old Town Renewal Agency (OTRA)
1.1.6	Foster the adaptation of the "green areas" and river banks to leisure, recreation and tourism	Adapt the following "green areas" and river banks to leisure, recreation, and tourism: Bernadine Garden, Missionary Gardens, Reformas Park, park of the Sapiegas' Estate, Vingriai Springs, Vingis Park, Colourful Springs Park, the park of Verkiai Estate, Pučkoriai, the park of Trakų Vokė Estate, Markučiai Park, Kainų Park (Park of Hills), etc.	2010–2020	City Maintenance Department	Urban Development Department; OTRA; Culture, Sport and Tourism Department Administration of Pavilniai and Verkiai Regional Parks
1.2	OBJECTIVE. Protect the uniqueness of the Old Town of Vilnius and boost its attractiveness				
1.2.1	Create the system for protecting the Old Town from the impact of motor vehicles	a) Reduce the number of car parking spots in the territory of the Old Town by developing the system of multi-storey parking lots on its edges thus reducing the number of parked cars in the streets of the Old Town; b) Limit transit and reduce general traffic in the Old Town by increasing the car parking charge, by charging for transit and reducing the number of parking spots; c) Design the public transportation system of the Old Town.	2010–2020	City Maintenance Department	Urban Development Department; Financial Management and Accounting Department

1.2.2	Bring into spotlight the architectural and urban peculiarity of the historical centre of Vilnius	a) Preserve, restore, and revive the elements of the historical defensive wall of the city; implement the heritage management programme of the defensive wall of Vilnius City; b) Illuminate outstanding buildings and their facades; c) Implement activities set forth in the programme Lost Vilnius; d) Design and implement programmes aimed at repairing the elements of defaced building facades in the Old Town (windows and doors, roofs and roof windows, parterres) and the interior.	2010–2020	Urban Development Department	City Maintenance Department OTRA; Private Company UAB Vilnius Development Company
1.2.3	Implement projects aimed at reviving crafts and small trade in the historical centre, start the tradition of seasonal craft fairs	a) Implement the Programme on Fine Crafts, Ethnographic Businesses, and Fairs; b) Initiate and design mechanisms promoting restoration of various commercial and other functions to the buildings of the Old Town.	2010–2020	Urban Development Department	OTRA; Public Establishment Vilnius Town Hall; Assets Management and Business Services Department; Culture, Sport and Tourism Department
2.	GOAL. Improvement of the communication system in the Old Town				
2.1	OBJECTIVE. Increase residents' mobility by public and motorless transport				
2.1.1	Provide more favourable traffic conditions for cyclists, pedestrian, and disabled people	a) Design and set up pedestrian areas and routes in the central part of the city by integrating them into Gedimino Av., Pilies St., Vokiečių St., Vilniaus St., Aušros vartų St. And the squares of Stoties (Station), Rotušės (Town Hall), Europos, and Arkikatedros (Archcathedral); b) Establish B & R (Bike & Ride) areas at the transport interconnections; c) Provide conditions for establishing veloparks where the services of bicycle parking (including guarding), repair, lease, and etc. could be provided.	2011–2020	City Maintenance Department	Municipal Enterprise Services Transportation Services

3. GOAL. Community Development				
3.1. OBJECTIVE. Promote and develop the sense of community in residents				
3.1.1.	Establish community centres (homes) in wards	Establish new multifunctional community centre in the Old Town.	2011–2020	Old Town Ward Assets Department, City Maintenance Department
3.1.2.	Bring together the community of the Old Town and promote the House Owners associations	Educate, consult, and provide financial assistance in improving the quality of living environment and assigning greater responsibility of owners for the maintenance of the buildings and their environment.	2010–2020	Urban Development Department OTRA; Old Town Ward
4. GOAL. Efficient use of the city's tourism potential and increased tourist flows				
4.1. OBJECTIVE. Develop public infrastructure for tourism				
4.1.1	Set up panoramic view points of Vilnius City	Set up panoramic viewpoints in accordance with an adjusted location scheme.	2013–2020	City Maintenance Department
4.1.2	Develop public toilets and improve their condition	Set up automatic public toilets in the Old Town: 1) at Olimpiečių St, 2) at the junction of Liejyklos and Universiteto streets, 3) in the square at the junction of Vilniaus and Liejyklos streets, 4) in K. Sirvydas Square, 5) in Užupis Square, 6) at Vokiečių St., 7) in Tymo Quarter, 8) in the car parking lot at the junction of Arklių and Visų Šventųjų streets, 9) at Rasos Cemetery, etc.	2011–2020	City Maintenance Department

4.2. OBJECTIVE. Carry out active marketing on tourism				
4.2.1.	Disseminate information about tourism products, resources, and cultural properties	Prepare and disseminate information about natural and cultural properties (publications, documentary films, online services, etc.).	2011–2020	Culture, Sport and Tourism Department Vilnius Tourism Information Centre
4.2.2.	Integrate cultural heritage and tourism resources into programmes and routes of international and local, specialised, and learning-oriented tourism	a) Integrate cultural heritage into the routes and programmes of international and local, specialised and learning-oriented tourism; b) include historical cemeteries onto the routes of cultural tourism (Bernadine, Rasos cemeteries).	2010–2020	Culture, Sport and Tourism Department, OTRA Administration of Pavilniai and Verkiai Regional Parks; Vilnius Tourism Information Centre; Urban Development Department
4.2.3.	Engage in a more active advertising campaign at local and international levels on the events for tourists	Announce about the traditional cultural events taking place in Vilnius at an international level (Vilnius Festivals, Capital Days, Kaziukas Fair, St. Bartholomeus Day).	2011–2020	Culture, Sport and Tourism Department Assets Management and Business Services Department; Vilnius Tourism Information Centre

HERO PARTNERIŲ KONTAKTAI
HERO PARTNER CONTACT DETAILS

REGENSBURG (LEAD PARTNER)

City of Regensburg, Planning and Building Division, World Heritage Management, D.-Martin-Luther-Str. 1, 93047 Regensburg, Germany

Matthias Ripp (HerO Project Coordinator)
Phone: +49.941.5074611
Fax: +49.941.5074619
E-mail: ripp.matthias@regensburg.de

Richard Mühlmann (Project manager)
Phone: +49.941.5074615
E-mail: muehlmann.richard@regensburg.de

Klaus Grepmeier (European Officer)
Phone: +49.941.5071858
E-mail: grepmeier.klaus@regensburg.de

GRAZ

City of Graz, Executive Department for Urban Development, Construction and Planning, Unit for EU-Programmes and International Cooperation, Europaplatz 20/5, 8010 Graz, Austria

Gerhard Ablasser (European Officer)
Phone: +43.316.8723580
Mobile: +43.664.8111324
Fax: +43.316.8723589
E-mail: Gerhard.Ablasser@stadt.graz.at

LIVERPOOL

Liverpool City Council, Regeneration Portfolio, Municipal Building, Dale Street, Liverpool, L2 2DH, Great Britain

John Hinchliffe (World Heritage Officer)
Phone: +44.151.2335367
E-mail: John.Hinchliffe@liverpool.gov.uk

LUBLIN

City of Lublin, Department of Development and European Funds, Krakowskie Przedmieście 72, 20-076 Lublin, Poland

Ewa Kipta
Phone: +48.81.4662864
Fax: +48.81.4662801
E-mail: ekipta@um.lublin.pl

NAPLES

City of Naples, V Direzione Centrale Infrastrutture, Via Speranzella 80, 80100 Napoli, Italia

Gaetano Mollura
Phone: +39.081.7958932
Mobile: +39.339.5677396
Fax: +39.081.7958939/38/23
E-mail: urban@comune.napoli.it

POITIERS

City of Poitiers, Mairie Hotel de Ville, BP 569, 86021 Poitiers cedex, France

Caroline Meriaud (European Project Manager)
Phone: +33.5.49419184
Mobile: +33.6.78535615
Fax: +33.5.49523883
E-mail: caroline.meriaud@agglo-poitiers.fr

SIGHIȘOARA

Sighișoara City Hall, 7 Muzeului Str. 545400, Mures County, Romania

Ioana-Maria Sandru and Ioan Fedor Pascu
Phone: +40.265.771280/128, +40.265.771280/200
Fax: +40.26.5771264
E-mail: sighisoara@cjmures.ro

VALLETTA

Valletta Local Council, Executive Office, 31 South Street, Valletta VLT, Malta

Simon Cauchi, Executive Secretary
Phone: +356.22001142
Fax: +356.22001141
E-mail: simon.a.cauchi@gov.mt

VILNIUS

Vilnius City, Vilnius Old Town Renewal Agency, Lithuania, Stikliu St. 4, Vilnius, LT 01131

Jūratė Raugalienė
Phone: +37.05.2127723
Fax: +37.05.2629646
E-mail: raugaliene@gmail.com

LEIDINIO FOTO / PHOTO OF PUBLICATION:

J. Raugalienė, G. Rutkauskas, R. Petkevičius, S. Paukštys, P. Kanevičius, G. Jucys, L. Sinkevičius